

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра методики професійного навчання

“ПОГОДЖУЮ”

Декан факультету менеджменту

 О.В.Шебаніна

“19 06 2019 року

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

 Д.В. Бабенко

“25 06 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Організація і проведення навчальних занять

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 05 - Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 051 „Економіка“

(шифр і назва напрямку підготовки)

Освітній ступінь «Доктор філософії»

Факультет менеджменту

(назва факультету)

Миколаїв – 2019 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Організація і проведення навчальних занять» на здобуття 3-го рівня вищої освіти «Доктор філософії» 051 „Економіка“

Розробник:

д-р.пед.наук, доцент Шарата Н.Г.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри методики професійного навчання

Протокол № 10 від “28” травня 2019 року

“09” 06 2019 року Завідувач кафедри К.М.Горбунова

Схвалено науково-методичною комісією інженерно-енергетичного факультету

Протокол №13 “13” червня 2019 року

“13” 06 2019 року Голова О.А. Горбенко

© МНАУ, 2019 рік

2. Анотація (на 2-х мовах)

АНОТАЦІЯ

В навчальному курсі «Організація і проведення навчальних занять» розглядаються сучасні технології навчально-виховного процесу вищого навчального закладу. В загальних основах «Організація і проведення навчальних занять» розглядається вища школа як педагогічна система, предмет, задачі і основні категорії педагогіки вищої школи, основи дидактики вищої школи передбачають вивчення сучасних технологій в освіті та специфіки навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Дисципліна також передбачає вивчення основ організації виховного процесу у вищій школі.

ANNOTATION

In the training course "Organization and conduct of training sessions" deals with modern technology educational process of higher education. In general the basis of "Organization and conduct of training sessions" is regarded as a high school educational system, subject, objectives and main categories of high school pedagogy, didactics basics of high school study involving modern technology in education and the specifics of the educational process in higher education. The course also includes learning the basics of organization of educational process in high school.

3. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>Галузь знань: 05</u> <u>Соціальні та поведінкові науки</u> _(шифр і назва)	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність <u>051 «Економіка»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:
Загальна кількість годин - 90		2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 2 аудиторних – 36 самостійної роботи студента - 54	3-го РВО «Доктор філософії»	Семестр
		3-й
		Лекції
		18 год.
		Практичні, семінарські
		18 год.
Лабораторні		
год.		
Самостійна робота		

		54год.
		Індивідуальні завдання: год.
		Вид контролю: залік

4. Мета, завдання, предмет, об'єкт навчальної дисципліни.

Основною метою цієї дисципліни є підготовка студентів магістратури до виконання обов'язків викладача вищого навчального закладу та проведення науково-дослідної роботи.

Предмет – теоретичні та методичні положення організації навчального процесу у вищій школі.

Об'єкт – формування особистості фахівця у вищій школі.

Основні завдання курсу:

- поглиблення, розширення, інтеграція знань з циклу психолого-педагогічних дисциплін;
- практичне опанування студентами методики організації навчального і виховного процесів у вищих навчальних закладах;
- виховання у магістрантів особистісних якостей майбутнього педагога, прагнення постійно займатися саморозвитком і самовдосконаленням.

В результаті вивчення дисципліни *здобувач вищої освіти повинен знати:*

- нормативно-правову базу організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах;

- напрями діяльності викладача вищого навчального закладу, специфіку організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах;
- основні методи, прийоми та засоби навчання, сучасні освітні технології, що використовуються у вищих навчальних закладах.

Здобувач вищої освіти повинен вміти:

- Застосовувати знання теорії та методики викладання у вищій школі для аналізу і вирішення проблем, що виникають в процесі фахової діяльності майбутніх інженерів-педагогів.
- Використовувати методи діагностики стану навчально-виховного процесу та методики організації навчально-виховного процесу.

Курс забезпечує набуття загальних та спеціальних компетентностей, які студент буде здатен продемонструвати після опанування програми дисципліни (програмовані результати):

Загальні компетентності	Спеціальні компетентності	Програмовані результати навчання
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність до мотивації та досягнення спільної	Здатність формувати науковий світогляд у сфері економіки. Здатність обирати методи, необхідні для досягнення поставленої мети дослідження. Здатність до	ПРН2. Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз. ПРН3. Мотивувати та управляти роботою інших для досягнення спільної мети. ПРН4. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за

<p>мети.</p> <p>Здатність працювати автономно та відповідати за навчання інших.</p> <p>Здатність діяти на основі етичних міркувань.</p>	<p>науково-педагогічної діяльності.</p>	<p>особистий професійний розвиток та навчання інших.</p> <p>ПРН7. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері економіки.</p> <p>ПРН9. Обирати методи для проведення досліджень у сфері економіки, що забезпечують досягнення поставленої мети.</p> <p>ПРН12. Застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність навчального процесу.</p> <p>ПРН13. Дотримуватися принципів академічної доброчесності.</p>
---	---	--

5. Місце дисципліни у структурі навчальних дисциплін

Курс «Організація і проведення навчальних занять» пов'язаний з циклом гуманітарних дисциплін: «Психологія», «Педагогіка», «Педагогіка вищої школи».

6. Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Теорія і методика викладання у вищій школі									
Модуль I. Загальні організації і проведення навчальних занять у вищій школі					Модуль II. Дидактика вищої школи				
1. Предмет, задачі, основні категорії педагогіки вищої школи	2. Методи та методика педагогічних досліджень	3. Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу	4. Педагогічна культура викладача вищого навчального закладу	5. Студент як суб'єкт педагогічної діяльності	6. Методика організації навчально-виховної роботи у вищому навчальному закладі	7. Дидактика, основні категорії закономірності та принципи. Форми та методи навчання у вищій школі	8. Сучасні технології навчання	9. Контроль та облік знань, умінь, навичок студентів у вищих закладах освіти	10. Науково-дослідна діяльність студентів магістратури

Загальний розподіл годин і кредитів

№ п/п	Найменування розподілу	К-ть годин/кредитів		
		Лекції	ЛЗ (ПЗ)	Всього
1	Модуль I	8(0.31)	6 (0.19)	14 (0.5)
2	Модуль II	6(0.19)	8(0.31)	14 (0.5)

Склад, обсяг і терміни змістових модулів

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	всього	у тому числі				
		о	лк	пз	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Загальні організації і проведення навчальних занять у вищій школі						
Загальні організації і проведення навчальних занять у вищій школі	8	2				6
Методи та методика педагогічних досліджень	10	2	2			6
Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу	8	2				6
Педагогічна культура викладача ВНЗ	8		2			6
Студент як суб'єкт педагогічної діяльності	8	2				6
Методика організації навчально-виховної роботи у ВНЗ	8	2				6
Разом за модулем 1	52	10	6			36
Модуль 2. Дидактика вищої школи						
Дидактика, основні категорії закономірності та принципи. Форми та методи навчання у	10		4			6

вищій школі						
Сучасні технології навчання	10	2	2			6
Контроль та облік знань, умінь, навичок студентів у вищих закладах освіти	10	2	2			6
Науково-дослідна діяльність студентів	12	2	2			8
Разом за модулем 2	38	6	10			26
Всього годин	90	18	18			56

Перелік та короткий зміст лекцій

1. Предмет, задачі, основні категорії теорії та методики навчання у вищій школі. Система вищої освіти в Україні. Навчально-виховний процес та процес професійної підготовки спеціалістів, культурної еліти сучасного суспільства, вивчення закономірних зв'язків, які існують між розвитком, вихованням та навчанням студентів у ВНЗ; розробка на цій основі методологічних, теоретичних та методичних проблем становлення сучасного інтелектуального висококваліфікованого фахівця в будь-якій галузі духовного чи матеріального виробництва.

Методологічні категорії: педагогічна теорія, педагогічна концепція, педагогічна ідея, педагогічна закономірність, педагогічний принцип. *Процесуальні категорії:* виховання, навчання, освіта, розвиток, навчально-виховний процес. *Суттєві категорії:* мета, завдання і зміст навчання, професіограма спеціаліста, планування навчальної роботи, самостійна робота студентів, науково-дослідна робота студентів, гуманізація і гуманітаризація вищого навчального закладу.

2. Методи та методика педагогічних досліджень. Педагогічне дослідження – це свідомий, цілеспрямований пошук шляхів удосконалення педагогічного процесу з використанням наукового апарату. Структура основних етапів педагогічного дослідження: визначення протиріччя у системі освіти; визначення наукової

проблеми і мети дослідження; визначення стану розв'язання протиріч, їх причин; визначення об'єкта і предмета дослідження, формулювання педагогічної гіпотези; формулювання конкретних завдань, визначення методики дослідження; визначення показників педагогічної діяльності; експериментальні дослідження; лабораторний експеримент; масовий експеримент; узагальнюючий аналіз; обробка матеріалів. Методи педагогічних досліджень: загально-теоретичні, соціологічні (анкетування, інтерв'ю, опитування, тощо); соціально-психологічні (соціометрія, тестування, тренінг); математичні (ранжування, кореляція, статистичні методи: конкретно-наукові, аналіз літератури, аналіз документації, аналіз продуктів діяльності) ; емпіричні (спостереження, вивчення і узагальнення педагогічного досвіду, педагогічний експеримент).

3. Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу. Діяльність викладача вищої школи має високу соціальну значущість і займає одне з центральних місць у державотворенні, формуванні національної свідомості і духовної культури суспільства. Діяльність викладача ВНЗ має свою специфіку. Це висококваліфікована розумова праця щодо підготовки й виховання кадрів спеціалістів вищої кваліфікації з усіх галузей народного господарства, інтелектуальної еліти суспільства. Функції викладача ВНЗ: організаторська, інформаційна, трансформаційна, орієнтовно-регулятивна, мобілізуюча. Навчально-методична діяльність викладача. Робочий день викладача. Робота викладача щодо виховання студентів. Науково-дослідна робота, як обов'язків елемент у роботі викладача ВНЗ.

Педагогічна культура викладача. Професіоналізм викладача вищої школи як інтегрована якість. Важливими особливостями професіоналізму є: здатність викладача синтезувати інформацію з різних галузей науки; особистісна забарвленість знань, формування знань одночасно на різних рівнях (теоретичному, методичному, технологічному).

У професійному спілкуванні викладача можна виділити два взаємопов'язаних компоненти: по-перше, це загальні принципи (основа) спілкування, що закладаються самим характером суспільного ладу, наслідуванням цінностей

минулого, в яких реалізується педагогічна діяльність педагога, єдина мета і задачі навчання і виховання; по-друге, його індивідуальні принципи (основа) спілкування, громадянська позиція, стиль спілкування – сукупність конкретних прийомів і можливостей навчання і виховання реалізує у своїй діяльності на основі власних знань, професійного досвіду, здібностей і умінь.

У формуванні особистості педагога є два головних аспекти – професійний і культурний. Отже, ВНЗ покликаний давати не тільки знання, а й формувати особистості, індивідуальність, виховувати такого педагога, який за словами Т.Г. Шевченка був би апостолом правди і науки і уособленням совісті нації, яка потребує культурного вчителя.

Встановлено, що педагогічна культура діалектично пов'язана з усіма елементами особистісної культури: моральною, естетичною, розумовою, правовою, політичною, екологічною та ін., оскільки вона є інтегральним показником іншим видів культур, їх складовою і в той же час включає їх у себе.

Отже, складові педагогічної культури – науковий світогляд, наукова ерудиція, духовне багатство, педагогічна майстерність, педагогічні здібності, природно-педагогічні людські якості, педагогічна техніка (культура зовнішнього вигляду, культура мови, культура спілкування, педагогічна етика, педагогічний такт), прагнення до самовдосконалення. цією педагогічною культурою має володіти і викладач ВНЗ, бо як писав Адольф Дістервег, «як ніхто не може дати іншому того, що немає сам, так не може розвивати, виховувати ц навчати той, хто сам не розвинений, не вихований, не освічений».

4. Педагогічна культура викладача ВНЗ.

5. Студент як суб'єкт педагогічної діяльності

Сучасна науково-технічна революція зробила потребу в освіті дійсно масово рівень освіти є не тільки наслідком, але й необхідною умовою науково-технічного прогресу.

Студентство – найкультурніше частина молоді в усіх країнах, яка є важливим джерелом відтворення інтелігенції.

«Студент» у перекладі з латинської означає «той, що сумлінно працює», «той, хто бажає знання». За визначенням А.С. Власенко, «студентство – це особлива соціальна група, що формується з різних соціальних утворень суспільства і характеризується особливими умовами життя, праці, побуту, особливою суспільною поведінкою і психологією для якої набуття знань і підготовка себе для майбутньої роботи у суспільному виробництві, науці і культурі є головним і здебільшого єдиним заняттям».

Психолог Самарін Ю.А. виділяє суперечності притаманні студентському віку:

- між розвитком інтелектуальних і фізичних сил студентства і жорстким лімітом часу та економічних можливостей для задоволення збільшених потреб (соціально-психологічна);
- між прагненням у самостійності у доборі знань і досить жорсткими формами і методами підготовки спеціаліста певного профілю (дидактична);
- між великою кількістю інформації, що надходить різними каналами, розширює знання студентів, і відсутністю часу, а іноді бажання розумової переробки, що призводить до поверховості у знаннях і мисленні і вимагає спеціальної роботи викладачів щодо поглиблення знань і вмінь студентів загалом (психолого-педагогічна).

6. Методика організації навчально- виховної роботи у ВНЗ.

Термін «виховання» є похідним від слова «ховати», «вирощувати». В українській народній педагогіці воно вживалося у значенні «оберігати», ховати від зла, шкідливого впливу. Поняття «виховувати» і «навчати» у сучасних умовах – це два самостійних поняття, хоча і взаємопов'язаних між собою. Навчання – частина виховання.

Визначаючи, що виховання і навчання де термінується сучасними соціальними процесами, в особистісно-гуманістичній парадигмі доводиться необхідність перенесення акцентів із потреб і запитів суспільства на інтереси і потреби людини, бо не людина існує для суспільства, а суспільство для неї. усвідомлення цього потребує піднесення культурного рівня, етико естетичної,

гуманістичної спрямованості школи, орієнтованої на можливості й потреби дитини.

Головна мета національного виховання: набуття молодим поколінням соціального досвіду, успадкування духовних надбань українського народу, досягнення високої культури міжнаціональних взаємин, формування у молоді рис громадянина української держави, розвиненої духовності, моральної, художньо-естетичної, правової, трудової, екологічної культури. Мета національного виховання конкретизується через систему виховних завдань, що є загальними не тільки для усіх виховних закладів, а для всього суспільства загалом.

Позааудиторна виховна робота у ВНЗ проводиться на основі студентського самоврядування, активності і самостійності студентів за умови керівної ролі студентського активу і педагогічної допомоги викладачів. Поза аудиторна робота стимулює формування особистості майбутнього фахівця у контексті професіоналізації всіх виховних впливів на студентів.

Основними напрямками виховної роботи у ВНЗ є: формування наукового світогляду; громадянське та патріотичне виховання; правове виховання; моральне виховання; художньо-естетичне, трудове, фізичне виховання; екологічне виховання; професійно-педагогічне виховання.

7. Дидактика, основні категорії закономірності та принципи. Форми та методи навчання у вищій школі.

Можна використовувати класичну дидактику школи, але вона не враховує специфіки ВНЗ. Для вищої школи потрібна своя специфічна теорія навчання, з урахуванням мети і задач побудови, функціонування і розвитку навчального процесу і загалом проблем дидактики вищої школи. А саме:

1. Визначення змісту навчання і кваліфікаційних рівнів випускників, виходячи з передбаченого розвитку науки і техніки.
2. Відображення у навчальному процесі зростаючої ролі науки у розвитку суспільства і матеріального виробництва з урахуванням масового характеру вищої освіти і наукової підготовки спеціалістів.

3. Послідовне втілення у навчальний процес більш досконалих способів і засобів навчання, що підвищують якість і ефективність.
  4. Перехід навчання на більш високий щабель інтелектуального і творчого розвитку студентів, виходячи з сучасних вимог безперервного процесу навчання.
  5. Розробка раціональних шляхів контролю за якістю засвоєння знань.
  6. Індивідуалізація, диференціація професійної і наукової підготовки спеціалістів.
  7. Гуманізація, гуманітаризація, етнізація змісту освіти.
  8. Процеси інтеграції Вищої освіти України і Європи.
  9. Основними категоріями дидактики вищої школи є «освіта», «закони та закономірності», «принципи», «процес навчання», «зміст освіти», «форми організації та методи навчання», «професійна підготовка».
8. Сучасні технології навчання.

Останнім часом у практику роботи вищої школи входять освітні інформаційні технології. Поняття «педагогічна технологія» дедалі поширюється в освіті і науці. Його варіанти «педагогічна технологія», «технологія навчання», «освітні технології», «технології в освіті» - широко використовуються в психолого-педагогічній палітрі і мають багато формулювань, залежно від того як автори уявляють структуру і компоненти освітнього процесу.

Етимологія слова «технологія» означає «знання обробки матеріалу» (technè-мистецтво, ремесло, наука+logos – поняття, вчення). Технологія включає також і мистецтво володіння процесом, завдяки чому персоналізується. Технологічний процес завжди передбачає певну послідовність операцій з використанням необхідних засобів (матеріалів, інструментів) і умов. У процесуальному розумінні технологія відповідає на питання: «Як зробити (з чого і якими способами)?».

Навчальна технологія – поняття близьке, але не тотожне поняттю педагогічна технологія. Вона відбиває шлях освоєння конкретного навчального матеріалу (поняття) в межах відповідного навчального предмета, теми, питання. Потребує спеціальної організації навчального змісту, адекватних йому форм і методів

навчання. Але можливі й такі варіанти: до форм навчання добирається зміст і методи навчання або до методів – форми і структурується зміст навчання. Наприклад, це можуть бути предметне навчання, ігрова технологія, технологія проблемного навчання (на рівні методу), інформаційні технології, технологія використання опорних схем, конспектів, класичне лекційне навчання, навчання за допомогою аудіовізуальних технічних засобів чи книжки, система «консультант», система «репетитор» (індивідуальне), дистанційне навчання, комп'ютерне навчання та ін.

Педагогічна технологія – це продумана у всіх деталях модель педагогічної діяльності з проектування, організації та проведенню навчального процесу з безумовним забезпеченням комфортних умов для учнів та вчителя (В.М. Монахов).

Педагогічна технологія – це системний метод створення, застосування і визначення усього процесу викладання і засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів в їх взаємодії, що створить своїм завданням оптимізацію форм навчання (ЮНЕСКО).

Педагогічна технологія означає системну сукупність і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних засобів, що використовуються для досягнення педагогічної мети (М.В. Кралін).

Педагогічна технологія – це створення адекватно до потреб і можливостей особистості і суспільства теоретично обґрунтована навчально-виховна система соціалізації, особистісного і професійного розвитку і саморозвитку людини в освітній установі, яка, внаслідок упорядкованих професійних дій педагога при оптимальності ресурсів і зусиль всіх учасників освітнього процесу, гарантовано забезпечує ефективну реалізацію свідомо визначеної освітньої мети та можливість оптимального відтворення процесу на рівні, який відповідає рівню педагогічної майстерності педагога. (С.О. Сисоєва).

9.Контроль та облік знань, умінь, навичок студентів у вищих закладах освіти.

Вирішення проблеми підвищення якості підготовки спеціалістів з вищою освітою на сучасному етапі передбачає значне поліпшення контролю навчальної роботи студентів як важливого засобу управління процесом навчання.

Необхідність контролю навчальної роботи й оцінки знань студентів має об'єктивний характер. Тут діє закономірний зв'язок у ланцюгу: мета навчання – процес – результат – наступна мета. Але для того, щоб педагогічне грамотно визначити мету, необхідно точно знати, що вже досягнуто унаслідок навчання. У подальшому викладі ми будемо користуватися таким поняттями: «контроль» - родові поняття; «перевірка» - процес контролю; «оцінка» - кількісна фіксація виявленого рівня знань у балах; «облік» - документальна фікція (екзаменаційні відомості, залікові книжки студентів, журнал та ін.).

Контроль (від фр. control) має декілька значень. У дидактиці його розуміють як нагляд, спостереження і перевірку успішності студентів. Контроль має такі функції:

- освітня (сприяння поглибленню, розширенню, удосконаленню знань студентів, уточненню і систематизації навчального матеріалу з предмету);
- діагностично-корегуюча (виявлення знань, умінь і навичок, утруднень, недоліків, неуспішності; забезпечення зворотного зв'язку у різновидах: «студент - студент»);
- контролююча (визначення рівня знань, умінь і навичок студентів, підготовленості до засвоєння нового матеріалу, виставлення оцінок студентам);
- виховна (спрямована на покращення особистої дисципліни, розвиток волі, характеру, навичок систематичної самостійної праці та ін.);
- розвивальна (сприяння розвитку психічних процесів особистості – уваги, пам'яті, мислення інтересів, пізнавальної активності, мовленнєвої культури студентів);
- стимулююче-мотиваційна (стимулювання студентів до покращення навчальної діяльності, розвитку особистої відповідальності, формування мотивів навчання);

- управлінська (забезпечення цілеспрямованості у навчанні);
- прогностично-методична (стосується як викладача, який отримує досить точні дані для оцінки своєї праці, результатів запровадження своєї методики викладання, шляхів подальшого вдосконалення навчання, так і студентів, оскільки допомагає їм прогнозувати свою навчальну та наукову роботу).

Принцип організації контролю й оцінки знань студентів визначаються метою навчально-виховного процесу у ВНЗ, а також об'єктивними закономірностями педагогічного процесу в них. Основні принципи навчальної роботи й оцінки знань студентів:

- Індивідуального характеру перевірки й оцінки знань студентів (передбачає індивідуальну роботу викладача з кожним студентом, врахування його індивідуальних особистостей);
- систематичності і системності перевірки й оцінки знань (здійснення контролю протягом усього періоду навчання студента у ВНЗ);
- тематичності (стосується усіх ланок перевірки і передбачає оцінку навчальної діяльності студентів за семестр чи навчальний рік, і з кожної теми);
- диференційованої оцінки успішності навчання студентів (передбачає здійснення оцінки успішності на основі різнорівневого підходу);
- єдності вимог викладачів до студентів (передбачає урахування кафедрами і викладачами діючих загальнодержавних стандартів);
- об'єктивності (це систематичний аналіз результатів міжсесійного контролю і показників успішності за єдиними критеріями з метою своєчасного здійснення заходів для поліпшення організації і змісту навчально-виховного процесу, підвищення ефективності і якості аудиторних і самостійних занять студентів з метою запобігання (зменшення) відсіву їх із ВНЗ); гласності (доведення результатів контролю до відома студентів).

Контроль включає в себе різні види перевірки ЗУН.

Традиційно склалися такі види та форми перевірки ЗУН студентів:

- попередня, поточна, тематична перевірка (міжсесійний контроль);
- залік, курсові роботи, колоквиум, консультація (рубіжний контроль);
- семестрові экзамени, державні экзамени, дипломні роботи (підсумковий та заключний контроль).

10. Науково-дослідна діяльність студентів.

Науково-дослідна діяльність студентів магістратури впливає із завдань навчального процесу і сприяє підготовці висококваліфікованих спеціалістів. Однією з провідних вимог до студентів магістратури є всебічний розвиток їх творчих здібностей та дослідницьких умінь.

Науково-дослідна діяльність магістрантів спрямована на розвиток у майбутніх педагогів і науковців нахилів до пошукової, дослідницької діяльності, до творчого розв'язання навчально-виховних завдань в освітніх закладах, а також формування умінь і навичок застосування дослідницьких методів для розв'язання практичних питань навчання і виховання.

У практиці ВНЗ широко використовуються завдання студентам магістратури для самостійної роботи, що передбачають складання:

- узагальнюючих таблиць;
- структурних блок-схем лекцій;
- кросвордів з теми;
- тестів з теми (одиничний, множинний, альтернативний і впорядкований вибір);
- переліку визначень ключових понять курсу з посиланням на джерела;
- анотування статей (5-6 з однієї теми курсу), книги або окремих розділів, що тісно пов'язані з темою;
- написання рефератів і доповідей за визначеними викладачем темами;
- різноманітні групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

Магістерська робота - це форма самописної творчої роботи за вибором магістра, залежно від рівня сформованості у студента дослідницьких умінь

викладач може запропонувати написання: реферату, критичної статті, есе, рецензію, анотацію, завдання на дослідження генезису розвитку певного явища. Проте підсумком самостійної дослідницької діяльності студента магістратури має бути магістерська робота, яку можна назвати дипломною. Визначальною рисою такої роботи є чітко виражений індивідуальний характер.

Загальні критерії оцінювання цих робіт співпадають загалом з критеріями оцінки дисертаційних робіт. Такими є актуальність обраної проблеми дослідження, її теоретична і практична значущість, самостійність дослідницької роботи, наявність експериментальних даних; новизна підходу до дослідження проблеми; методологічна обґрунтованість, адекватність методики дослідження його предметові; оформлення тексту, наявність обґрунтованих висновків; володіння науковою мовою.

Актуальними проблемами педагогіки вищої школи, в розробці яких бажана участь студентів магістратури є такі: самоаналіз педagogічної профпридатності та її розвиток, професійне виховання майбутнього педагога, система самостійної пізнавальної діяльності студентів, основи наукової праці студентів, проблеми спілкування, методика індивідуальної роботи над становленням педагогічного професіоналізму та ін.

Володіння технологією наукового дослідження передбачає створення системного підходу до організації наукового дослідження. В основу його побудови покладені основні етапи та методи наукового дослідження. Це творчий пошук, котрий, як дидактичний процес, можна поділити на такі етапи: а) пошук проблеми; б) зосередження, заглиблення у проблему; в) збір інформації, об'єднання даних, що мають зв'язки; г) інкубація, аналіз, осмислення, систематизація матеріалу; д) усвідомлення або інсайт – виникнення ідеї; е) верифікація і застосування шляхом логічних роздумів або експерименту.

Перелік та план практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні організації і проведення навчальних занять у вищій школі	2
2	Методи та методика педагогічних досліджень	2
3	Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу	2
4	Педагогічна культура викладача ВНЗ	2
5	Студент як суб'єкт педагогічної діяльності	2
6	Методика організації навчально-виховної роботи у ВНЗ	2
7	Дидактика, основні категорії закономірності та принципи. Форми та методи навчання у вищій школі	2
8	Сучасні технології навчання	
9	Контроль та облік знань, умінь, навичок студентів у вищих закладах освіти	
10	Науково-дослідна діяльність студентів	

Теми, форма контролю та перевірки завдань, які винесені на самостійне обов'язкове опрацювання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Загальні організації і проведення навчальних занять у вищій школі	6
2	Методи та методика педагогічних досліджень	6
3	Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу	6
4	Педагогічна культура викладача ВНЗ	6
5	Студент як суб'єкт педагогічної діяльності	6
6	Методика організації навчально-виховної роботи у ВНЗ	6
7	Дидактика, основні категорії закономірності та принципи. Форми та методи навчання у вищій школі	6

8	Сучасні технології навчання	6
9	Контроль та облік знань, умінь, навичок студентів у вищих закладах освіти	4
10	Науково-дослідна діяльність студентів	4
	Разом	56

Питання для поточного та підсумкового контролю знань

Модульна контрольна робота №1

1. Методологічні категорії педагогіки вищої школи
2. Процесуальні категорії
3. Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу
4. Функції викладача ВНЗ
5. Професіоналізм викладача вищої школи як інтегрована якість
6. Суперечності, що притаманні студентському віку
7. Студент як суб'єкт педагогічної діяльності
8. Специфіка виховної роботи у ВНЗ
9. Основні напрями виховної роботи у ВНЗ
10. Робота студентського самоврядування

Модульна контрольна робота №2

1. Форми та методи навчання у вищій школі
2. Основні категорії, закономірності та принципи дидактики вищої школи
3. Проблеми дидактики вищої школи
4. Сучасні технології навчання
5. Необхідність контролю і оцінки знань студентів
6. Функції контролю знань

7. Принципи організації контролю
8. Види та форми перевірки ЗУН студентів
9. Науково-дослідна діяльність студентів
10. Критерії оцінювання науково-дослідної діяльності студентів

Питання до заліку

1. Методологічні категорії педагогіки вищої школи
2. Процесуальні категорії
3. Викладач вищого навчального закладу як організатор навчально-виховного процесу
4. Функції викладача ВНЗ
5. Професіоналізм викладача вищої школи як інтегрована якість
6. Суперечності, що притаманні студентському віку
7. Студент як суб'єкт педагогічної діяльності
8. Специфіка виховної роботи у ВНЗ
9. Основні напрями виховної роботи у ВНЗ
10. Робота студентського самоврядування
11. Форми та методи навчання у вищій школі
12. Основні категорії, закономірності та принципи дидактики вищої школи
13. Проблеми дидактики вищої школи
14. Сучасні технології навчання
15. Необхідність контролю і оцінки знань студентів
16. Функції контролю знань
17. Принципи організації контролю
18. Види та форми перевірки ЗУН студентів
19. Науково-дослідна діяльність студентів
20. Критерії оцінювання науково-дослідної діяльності студентів

Рейтингова оцінка з дисципліни та схема поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Приклад для екзамену

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумкови й тест (екзамен)	Сума
Модуль 1	Модуль 2	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

*Перелік рекомендованих літературних джерел та законодавчо-
нормативних актів*

Базова

1. Закон України “Про освіту” // Голос України – 1996 – 25 квітня.
2. Державна національна програма “Освіта” – К., 1994.
3. Алексюк А.М. Загальні методи навчання в школі - К., 1983.
4. Галузинський В.М., Євнух М.Б. Педагогіка: теорія і історія – К., 1995.
5. Дидактика средней школы / под ред. М.Я. Скаткина – М., 1982.
6. Макаренко А.С. Методика виховної роботи – К., 1990.
7. Мойсею Н.Є. – Педагогіка -
8. Основи національного виховання. Концептуальні положення / за заг. ред. В.Г.Кузя та ін. – К., 1993.
9. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні / за ред. М.Д.Ярмаченка – К., 1991.
10. Скаткин М.Н. Методология и методика педагогических исследований – М., 1986.
11. Стельмахович М.І. Народна педагогіка
12. Сухомлинський В.О. Народження громадянина // Вибр. твори в 5 т. – К., 1976 – Т.3.
13. Шилова М.И. Учитель о воспитанности школьников – М., 1990.
14. Фіцула Д.В. Педагогіка – К.,2000.

Допоміжна

1. Кулагина И.Ю. Возрастная и педагогическая технология – М., 1996.
2. Дьомін А.І. Розвиток пізнавальної діяльності учнів – К., 1978.
3. Ворожейкина О.А. Система образования в ФРГ – М., 1991.

4. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія, теорія – К., 1998.
5. Малькова З.А. Школа и педагогіка за рубежом – М., 1983.

Робоча програма

складена д-р.пед.наук, доцент

Н.Г.Шарата